

1

אתם חומדים את הזהב ומפזרים את האפר. אתם מעכירים את היופי ומשחיתים את התמימות. אתם מניחים לקילוחי בוץ גדולים לזרום בכל מקום. השנאה היא מזונכם, האדישות – המצפן שלכם. אתם יצורי השינה, בתרדמה תמידית, גם כאשר אתם סבורים שאתם ערים. אתם פירותיו של עידן מגומגם. התרגשותכם בת־חלוף, כאותו פרפר הממהר לפרוש כנפיים ומיד נשרף באור השמש. ידיכם לשות את חייכם כחמר צחיח ודהוי. בדידותכם מכלה אתכם. אנוכיותכם מפטמת אתכם. אתם מפנים עורף לאחיכם ומאבדים את נשמתכם. אופייכם מחמיץ מרוב שכחה. כיצד ישפטו במאות הבאות את תקופתכם? הסיפור שאתם עומדים לקרוא ממשי כפי שאתם ממשיים. הוא מתרחש כאן כפי שיכול היה להתרחש

שם. יהיה נוח מדי לחשוב שהסיפור התרחש במקום אחר. אין חשיבות לשמות הנפשות הפועלות. אפשר לשנות אותם. להחליף אותם בשמותיכם. אתם דומים להם עד מאוד, קורצתם מאותו חומר שאינו בר־שינוי. אני בטוח שבמוקדם או במאוחר תשאלו את עצמכם שאלה לגיטימית: האם הוא היה עד למה שהוא מספר לנו? אענה לכם: כן, הייתי עד. כשם שאתם הייתם עדים אך סירבתם לראות. לעולם אינכם רוצים לראות. אני האיש שמזכיר לכם. אני הטרחן. אני האיש שדבר אינו חומק מעיניו. אני רואה הכול. אני יודע הכול. אבל אני לא־כלום, וכך אני מעדיף להישאר. לא גבר ולא אישה. אני הקול ותו לא. מתוך הצללים אספר לכם את הסיפור.

העובדות שאני עומד לספר התרחשו אתמול. לפני כמה ימים. לפני שנה־שנתיים. לא יותר. אני כותב "אתמול" אבל נדמה לי שעליי לומר "היום". בני האדם אינם אוהבים את האתמול. בני האדם חיים בהווה וחולמים על המחר.

הסיפור מתרחש באי. אי כלשהו. לא גדול ולא יפה. כלל לא מרוחק מהארץ שעליה הוא נסמך – אלא שהיא שכחה אותו, וקרוב ליבשת שונה מזו שאליה הוא שייך – אך ממנה הוא מתעלם. אחד מאיי ארכיפלג הכלב.

כשמתבוננים בארכיפלג הזה במפות, אי אפשר לזהות את הכלב במבט ראשון. הוא מסתתר. הילדים מתקשים להבחין בו. המורה, שכבר אז כינו אותה

"הזקנה", נהנתה מהמאמצים שהשקיעו, ואחר כך גם מארשת ההפתעה שלהם כשסימנה להם בקצה מקלה את קווי המתאר של לועו. בבת אחת הופיע הכלב. זה הבהיל אותם. דבר שפשוט קורה, כמו אנשים מסוימים שאינכם עומדים על אופיים בתחילת ההיכרות עמם, ואז יום אחד הם מנסים לחסל אתכם.

הכלב נמצא שם, מצויר על נייר דק. לועו פעור, שיניו חשופות. הוא מתכונן לקרוע לגזרים את המרחב הארוך והחיוור שצבעו כחול עמוק – המפה זרועת המספרים המציינים את עומק המים והחיצים המסמנים את כיווני הזרמים. לסתותיו הן שני איים מעוקלים, גם לשונו היא אי וגם שיניו – חלקן מחודדות, אחרות עצומות ומרובעות, ויש גם כמה שיניים דקיקות כפגיונות. שיניו הן אפוא איים. האי שבו מתרחש סיפורנו, היחידי שמתגוררים בו אנשים, ממוקם בקצה הלסת התחתונה. ממש בשוליו של הטרף הכחול העצום שאינו יודע כי חומדים אותו.

מקור החיים באי הוא הר הגעש החולש עליו, שבמשך אלפי שנים פלט לבה ואפר געשי המפרה את הקרקע. קוראים לו הַבְּרָאוּ. השם נשמע ברברי. בימים עברו, ימים שבהם האי היה מלא בכיים של ילדים ובצחוקם, הוא עורר אימה בקרב הקטנטנים. הבראו שקט מאז התפרצותו האחרונה. לועו אפוף בדרך כלל במעטה ערפילי. הוא מתענג על נמנום ארוך מאוד. כמה שיהוקים מפעם לפעם. קולות עמומים. עוויתות רוגז של ישן אשר נרעד ומסתובב בשנתו.

שאר שלדו של הכלב מורכב מהמוני איים קטנים, רובם זעירים כמו פירורים של לחם שנשכחו על מפה בתום הסעודה. שוממים. ומנגד, האי שאנו עומדים לגלותו חושל בדמם של אנשים. הוא נותר לו, כמו פינת עולם שהושלכה אל תוך התכלת. נראה שבתחילה, בתקופת הפיניקים, התיישבו שם דייגים, צאצאים של שודדי ים ושל גנבים שהגיעו לבסוף לשם במסעותיהם או שהסתתרו שם כדי למנות את השלל.

יש כאן כרמים, מטעי זיתים, שיחי צלפים. כל דונם מעובד מעיד על עיקשותם של המייסדים שחילצו אותו מהר הגעש באורך רוח. כאן, האנשים הם איכרים או דייגים. אין אפשרות אחרת. הצעירים אינם רוצים, בדרך כלל, לא את זה ולא את זה. הם עוזבים. העוזבים לעולם אינם שבים. זו דרכו של האי מאז ומעולם.

הכלב יורק עונות לא אנושיות. הקיץ מייבש את בני האדם ואת האדמה. החורף מקפיא אותם. רוח עזה וגשם קר. חודשים של נרפות מצמררת. בתיים הסתובבו בעולם. בתצלומים. בעיתונים. אדריכלים, אתנולוגים, היסטוריונים קבעו, בלי לשאול לדעתם, שהבתים הם חלק ממורשתה של האנושות. הדבר עורר בהם צחוק, ואחר כך הרגיז אותם. הם אינם רשאים להרוס אותם או לשנות אותם.

אלה שאינם גרים כאן מקנאים בהם, הטיפשים. הבתים, העשויים אבן בזלת סדוקה, נראים כמו

בקתות מגושמות שנבנו בידי עם של גמדים. הבתים נוקשים בשבילם. הם לא נוחים. קודרים וגסים. או שנחנקים בהם או שקופאים מקור. הם מכתרים את האנשים ומדכאים אותם. בסופו של דבר הם עצמם דומים לבתיהם.

יין האי הוא אדום, סמיך ומתוק, והוא נוצר מזן ענבים שגדל רק כאן, זן המורולה. הענבים שבאשכולות נראים כעיני עורב: הם קטנים, שחורים, בוהקים, חסרי קליפה. הבציר מתקיים לקראת אמצע ספטמבר, ואחר כך מניחים את הענבים על גדרות הכרמים ועל שיחי הצלפים, ומגינים עליהם בעזרת רשתות דקות מפני הציפורים. הם מתייבשים שם במשך שבועיים, ואז דורכים אותם ומניחים לעסיס לתסוס באפלולית של מערות צרות וארוכות שנחפרו במורדות הבראו.

מאוחר יותר, כשמכניסים את היין לבקבוקים, צבעו הופך לצבע דמו של השור. אי אפשר לראות את האור מבעדו. הוא יליד הצללים ובטן האדמה. הוא יין האלים. כשטובלים בו את השפתיים, השמש והדבש ממלאים את הפה ומחליקים בגרון, אך כך גם התהום נטולת הקרקעית של קצה העולם. כששתו אותו, נהגו הזקנים לומר שהם יונקים משדיה של אפרודיטה ובה בעת שותים מיינו של האדס.